

Krav på oberoende forskning om kärnavfallet

2005-11-13

Av: Josef Nylén

Flera tunga remissinstanser vill se mer oberoende forskning om det svenska kärnavfallet, men både SKI och SKB ogillar förslaget som lagts fram. Regeringen ska inom kort ta ställning i frågan.

I somras väckte Statens råd för kärnavfallsfrågor, Kasam, uppmärksamhet med ett förslag till miljödepartementet om medel till oberoende forskning inom kärnavfallsområdet. Kasam vänder sig emot att endast kärnkraftsindustrin i större skala bedriver forskning om kärnavfallsfrågor.

— Det går inte att utesluta att det kan finnas kopplingar till företagsintressen, sade Kristina Glimelius som är ordförande i Kasam, till UNT i juli.

Kasam oroas av nedskärningarna för forskning inom bland annat strålningsfysik och radioekologi vid universiteten. Minskade resurser leder till att det i framtiden inte kommer att finnas tillräcklig kompetens inom strålskydds- och kärnsäkerhetsområdena. Mer forskning som inkluderar samhällsvetenskap behövs också, och skulle kunna finansieras via Kärnavfallsfonden, enligt Kasam.

Förslaget har nu varit ute på remiss och alla remissinstanser utom Uppsala universitet har svarat på utsatt tid. Flertalet är positivt inställda. Statens Strålskyddsinstitut, SSI, skriver att man under mer än en tioårsperiod har påtalat behovet av ökade forskningsmedel inom de områden som tas upp i Kasams skrivelse. Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet påpekar att särskilt den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen är eftersatt. Man vill därför att medel från

Kärnavfallsfonden avsätts för en flervetenskaplig forskningssatsning, med starka inslag av humaniora och samhällsvetenskap.

Men Statens Kärnkraftsinspektion, SKI, är av en annan uppfattning. Man avstyrker Kasams förslag om att inrätta ett fristående forskningsorgan, och hänvisar till att lagen inte medger att Kärnavfallsfondens pengar används till någon bredare forskning. Även Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB, anser att detta vore tveksamt. Både SKI och SKB delar däremot Kasams uppfattning att fristående forskare på området bör kunna få medel från statliga organ som Vetenskapsrådet och Mistra.

Flera instanser är kritiska till Kasams förslag att inrätta en särskild myndighet för oberoende forskning, med Kasam och/eller SSI och SKI som huvudmän. SKB skriver att en sådan forskningsnämnd knappast kan anses vara oberoende av tillståndsmyndigheterna. Även KTH och Chalmers vänder sig mot detta, och föreslår att någon av dem i stället får uppdrag och medel för att bedriva forskningen. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, anser däremot att det viktiga är att forskningen är oberoende av kärnkraftsindustrin. Kasams förslag kommer att leda till ett regeringsbeslut, troligen i höst. — Jag kan inte gå in i detalj om vilket håll det lutar. Ärendet är inte färdigberett, säger Ansi Gerhardsson som är handläggare på miljödepartementet.